

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

עין משפט גד מצוה

יא א מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה ט:
 יב ב מיי פ"ח מהלכות מלאכות אלויות הל' כב טו"ש י"ד סי' קמב סעיף ד:
 יג ג ד מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:
 יד ה מיי פ"ח מהל' טומאת פריעת הלכה ט:
 טו ו מיי פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ג:
 ז (מיי פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הל' ט):

לעני רש"י
 אגרו"ר. [אגרו"ר].
 חרות. חירות.
 אינקרינ"ר. לחרוך.

רבינו חננאל

מתנ"א אין צולין את הפסח על האסלה ואם היה אסלה מנוקבת מותר. ומכונה לן איבא דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסלה וסבר כיון שאין האש בעצמה טובבת אותו אינו צלי אש. תנור שהסיקו בקליפי עולה שהן איסורי הנאה וגרפו ואפה בו את הפסח. לדברי האוסר צליית הפסח באסלה מהו. אמר ליה רב איא הפסח מותר. איני והאמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש משום שנאמר צלי אש שני פעמים (וידיקוין טעמא דכתיב צלי קרינא ביה). נ"א: למעוטי כי האי גונגא צלי אש קרינא ביה. ושנינן גלי רחמנא בצליית הפסח דלאו אש היא וילפינן מינה, אי בעית מיהו אכילתו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש. ורבי אבר רבי גחלת אש היא והתניא מכות אש לי אלא שנבחה באש ופרחה בה נגע הוא שהוא טמא. נכחה בגחלת ברמץ ב"ר מין, ת"ל מכות מכות ריבה כלומר שניה ושלש התוב מכות לרבות כל מכות הבאה מחמת אש. מדרכי לגחלת מרביא דקרא ש"מ דגחלת לאו רדיא אש היא. ושנינן כי קא מתכח איהא אש, והא בת כהן דכתיב בה באש תשרף וא"ר מתנה פתילה של אבר. ושנינן שאני התם דאמר קרא באש תשרף מדלא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש, אלא כתיב רחמנא באש תשרף לרבות כל שרפה הבאה מכה האש ואע"פ שאינה אש בעצמה. אבל פרים הנשרפים דכתיבא באש אחר שריפה שנאמר ושרף אותו על עצים באש, אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה, למעוטי סיד ורתח ונפסיס ורתחם וכיוצא בהן. פי' הייא מהרה. ס"א לעלל והוא מהרה. חילקם בלשון אבל הפתרון אחד.

וגרפו ואפה בו את הפסח מהו. מימה לרבי"א מאי קבעי הא קמני סיפא (ט) בישלה ע"ג גחלים דברי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע חומו מחוס חרס התנור שגרפו ומיך ר"י שאני גחלים שאין חומון בא מחמת השלכות אלא מחמת עצמן ועפרה בעלמא הן אבל חוס התנור שגרפו מחמת חוס שלהבת האצוקה צל שהוא איסור גמור הילכך מיבעי ליה ותימה לר"י כיון דהפט אסור כשאצוקה נכגדו וחוס אצוקה אסור ר"א אסור כשאגרפו ואפה בו את הפסח נמי יהא אסור הפסח ופי' ר"י דאפילו כשאצוקה נכגדו לא אסור אלא מדרבנן ולא משמע כן דשמעתי וגם לא היה שייך לפלוגי אי יש שבת ע"ש צפת אי לא¹ וצירושלמי דייק כשהפסח נלגה בתנור והגחלים תמחו הלא חוס התנור כמו כן מצשלו והוי ללי מחמת דבר אחר ומפרש כי איכא אש האש נולח כח התנור והתנור מנרץ חוס הגחלים שלא יתפור: **אין י אלא שנבחה באש מניין בו?** אע"ג דשחין ומכוח שוין לכל דבר דשחין ומכוח מטמאים בשבוע אחד דשער לנן וצפשוין מ"מ נפקא מינה לענין לירוף דשחין ומכוח אין מנטרפין: **נכחה בגחלת בגפסיס בו?** מימה מה בין גפסיס רותח וסיד לחרסו של תנור דאמרין לעיל טעמא דכתב רחמנא ללי אש שני פעמים ה"ל לאו הכי ללי אש קרינא ציה והכא איצטרין סיד וגפסיס רותח ריבויא אבל מאש לא הוה ידענא: **הא לאו הכי נגחלת בא איקרי אש.** נראה לרש"י דהוה מני למימר גלי רחמנא צמכה וגמרין מינה ולא איצטרין לשנויי צע"א אלא משום לשון אחרון דלעיל מיהו מימה אמאי לא משני לרבי איירי בגחלים לוחשות והכא לא איצטרין לרבי"א אלא עוממות דלא איקרי אש דמוכח בסמוך ו"ל נהי דגחלת דקרא היינו עוממות סתם גחלת דמשנה ודצרייתא הוי לוחשות: **באש תשרף לרבות כל שריפות.** דמשקף ריבויא הוא דהוה מני למיכתב צלש תמות: **למעוטי אבר מעיקרו.** הקשה ה"ר יוסף ניימא צלש פרט תשרף כלל ועשה כלל מוסף על הפרט ורבי כל מילי ואפילו אבר מעיקרו דלא דמי לפרט ו"ל דכלל דמשקף קאי אפרט כלומר צמה תשרף צלש הלכך לא מרבינן מתשרף אלא דומיא דאש דקאי עליה והוי כלל השרף לפרט דאמרין צמסיי הדס (תולין דף פח): דאין דינן אותו בכלל ופרט ריב"א. והקשה רבינו יעקב דאורלינ"ש אמאי איצטרין קרא למעוטי אבר מעיקרו הא שבעתי ליה ממלאצטרין לא תצערו למעוטי שאין שריפת צת כהן דומה שבת מכלל דאין יכול לשורפה צו צאצר מעיקרו דאי יכול לשורפה צו א"כ פשיטא דלא דמיה שבת כיון דיכול לעשות צלל דמייית שבת ואומר ר"י דלא פירכא היא כלל דאיצטרין קרא היכא דליכא אבר מעיקרו דאי

לקיוהא דפירא. איגדו"ר. טעם הפרי עומד צו שלא הוליא ממנו כלום ואע"פ שהולש מאליו ונתקלקל טעמו מויליא דס שכחו בקרבו: **הכא ליתא לקיוהא דפירא בעיניו.** שצלו ללי הראשון: **מוקפת.** עשויה ככריחים כעין שלנו ויש חלל גדול בין צריח לצריח ונתן השפוד לרוחו וכל הטלה נללה באור צדין שני צריחים שאין צשרו נוגע בצרול: **לדברי האוסר.** צפרק כל עשה (לעיל טו:): רבי אומר הפסח אסורה: **משה.** הכא אין שבת ע"ש צפת: **צלי אש.** קרינא ציה וגבי עזי איסורא מיהא ניתסר דהתם לא כתיב מיטעוט: **אאש קפיד רחמנא.** וחוס התנור מולדת אש הוא ואס תמן צו צגד נשרף ונעשה פסח ואש: **חסנו.** נפסח ולא הצדיל אלא תמכו צשניס ושלשה מקומות למהר צלייתו. אינקרינ"ר צלע"ו: **צרינן.** אפר רותח: **גפסיס.** מין סיד הוא: **מניין.** שידרון משום מכוח ולא משום שחין. ואף על פי שמכוח ושחין שוין בטומאתן נפקא מינה דחצי גריס מכת מכוח מחמת חור וחצי גריס מכת שחין שהוא לקות אור אחר שלל היה מחמת האור ה"ל מנטרפין. כהכל שוחטין (תולין דף ט). מפרש: **פסינא של אבר.** מתיכו וורקו לתוך פיה: **תשרף.** כל מיני שריפה משמע מדלל כתיב צלש וגשמוק: **וכ"ש אש.** לשון קושיא הוא: **צני אהרן שריפה נשמה וגוף קיים.** הוא צמחההדרין (דף צג): כניין צ' שוחטין של אש נכנסו להן בצחוטמיהן: **חמי האור.** רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: **גזירה שוה.** מצני אהרן למה לי מיעוף מהכא ללל מקפינן חבילי זמורות דהא צרו ליה מיתה יפה צעין: **אי לאו גזירה שוה הוה אמינא.** על כהן אש מניס כגון להקיף חבילי זמורות וצעין דלילו שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה לררכה. ואי משום דרצ נחמן דצעין מיתה יפה ה"ל נפיש לה חביליס טובא ירבו לה היסק גדול שתמות מהר: **הא משמע לן.** גזירה שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכיון דשריפה היא אהני דרצ נחמן לאפוקי זמורות ורתחין (ט): **אלא צלש למה לי כיון דקופינו לרבות כל שריפות:** אבר מעיקרו. שמויליאן אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: **ועל היכא דכתיב אש.** וכתב נמי שריפה צהדיה לרביי כל שריפות אתא צתמיה: **הכא.** כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאלמר: על

(א) לעיל טו: (ב) תולין טו.
 (א) סנהדרין נב, (ד) סנהדרין ממ. וע"פ וע"ש צ"ל ר"י אמר רבה גר אלוהי.

תורה אור השלם
 1. ואבלו את הבשר בקליה הנה צלי אש ומצות על מורים יאכלה: שמות יב ה
 2. אל תאכלו ממנו קא ובלש מבישל פרים כי אם צלי אש ראשו על קרעיו ועל קרבו.
 שמות יב ט
 3. או בשר כי יקח בעור מכות אש ויקחה מוחית המוקה בחרת לקנה אצמדות או לקנה: ויקרא יג כד
 4. ובת אש כהן פי חתול לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף: ויקרא כא ט
 5. לא תקם ולא חטר את בני עמך ויהיבה לרעך כחוק אני יי: ויקרא יט יח
 6. והוציא את כל הפר איל מחוץ ליהודה אל מקום טהור אל שפך יהושע ושרף אתו על עצים באש על שפך יהושע ושרף: ויקרא יח יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לאפוקי זמורות ורתחין ג"כ נראה לפע"ד דהאי לישנא דרש"י לדמיון קאי מפרשין ודאי להאי דרצ נחמן צדיה ודשחין לאפוקי זמורות ורתחין דזמורות ממשעין להו מ"מ ורתחין מדרב נחמן: (ב) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמני בסופא ג"כ צפיק כל שעה דף כ"ו ע"ב:

מוסף רש"י

בקליפי עולה. קליפי אלוים וזמורות שפך הם ככלל פרי ואסורין משום עולה (לעיל טו). בגחלת. פסח שלל כנה (תולין טו). ברמץ. אפר חס וכן שמו נלשון ערבי (טו). בגפסיס. מין סיד וגרפין אותו כמנין סיד (טו).

מוסף תוספות

א. שנאפה בו את הפסח. מוס' שאלן. ב. י"א. ועד ק"ל מה שייך לאפלוגי מדרבנן אי יש שבה עצים כפת או לא. טס.

לח תימנא הכי תיקשי אמאי איצטרין קרא דלא דמי שבת כיון שיכול להרתיח פמילה של אבר מערב צבת: [ועיין מוס' ימותו ו: ד"ה טעמא]: מלמוד